

CENTRUM FÖR
VAPENFRIHET

Vapenfriåret 2019

Promemoria CFV 2020:1 (rev.)

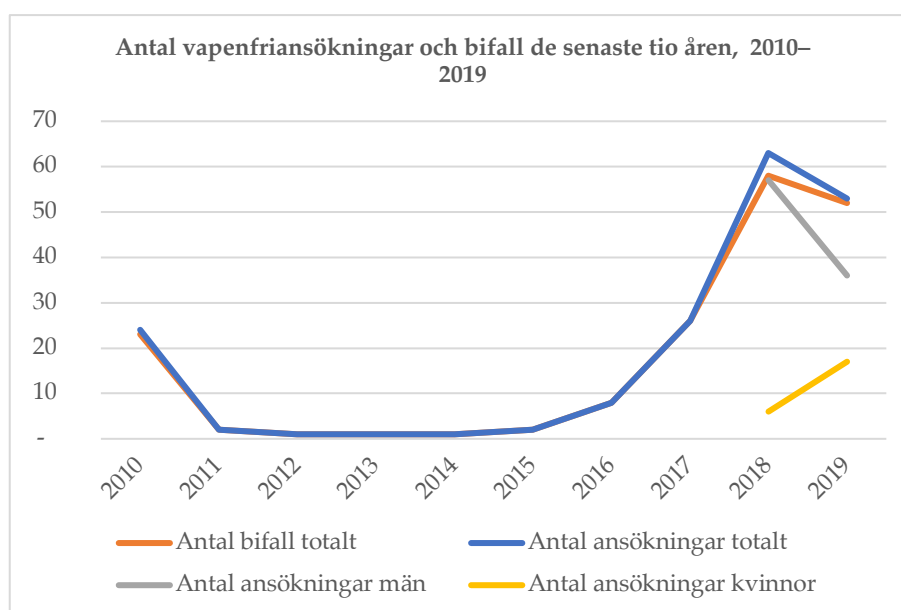
Om rätten att vara vapenfri

En totalförsvarspliktig som kan antas ha en så allvarlig personlig övertygelse rörande bruk av vapen mot annan att övertygelsen är oförenlig med en tjänstgöring som är förenad med bruk av vapen, ska efter ansökan få rätt att vara vapenfri. En totalförsvarspliktig som har fått rätt att vara vapenfri får inte skrivas in för utbildning till en befattning som är förenad med bruk av vapen eller mot sin vilja skrivas in för tjänstgöring i Försvarsmakten. Om en sådan inskrivning har skett, ska beslutet ändras. De utbildningar som är aktuella för personer som har fått rätt att vara vapenfri är civilpliktsutbildningar, som för närvarande inte är aktiva. Rätten att vara vapenfri regleras i 3 kap. 16–22 §§ lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

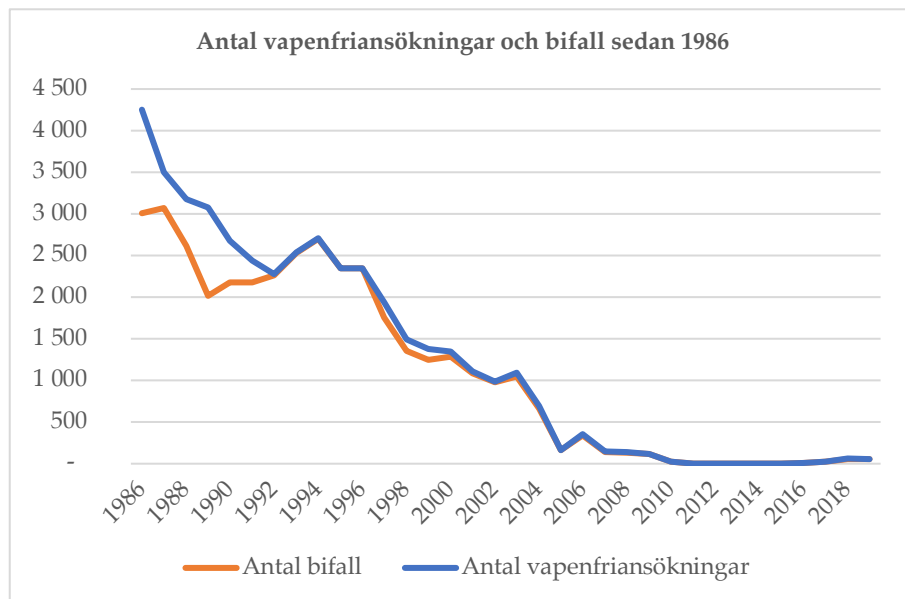
Ansökningar om rätt att vara vapenfri 2019

Sedan regeringen 2017 beslutade att totalförsvarspliktiga ska vara skyldiga att genomgå mönstring och fullgöra grundutbildning med värnplikt,¹ har antalet inkallade värnpliktiga ökat kraftigt för varje år. År 2019 var antalet mönstrings-skyldiga 94 175 personer, varav 13 000 kallades till mönstring. Av dessa skrevs 5 090 in till tjänstgöring med värnplikt den aktuella utbildningsomgången.

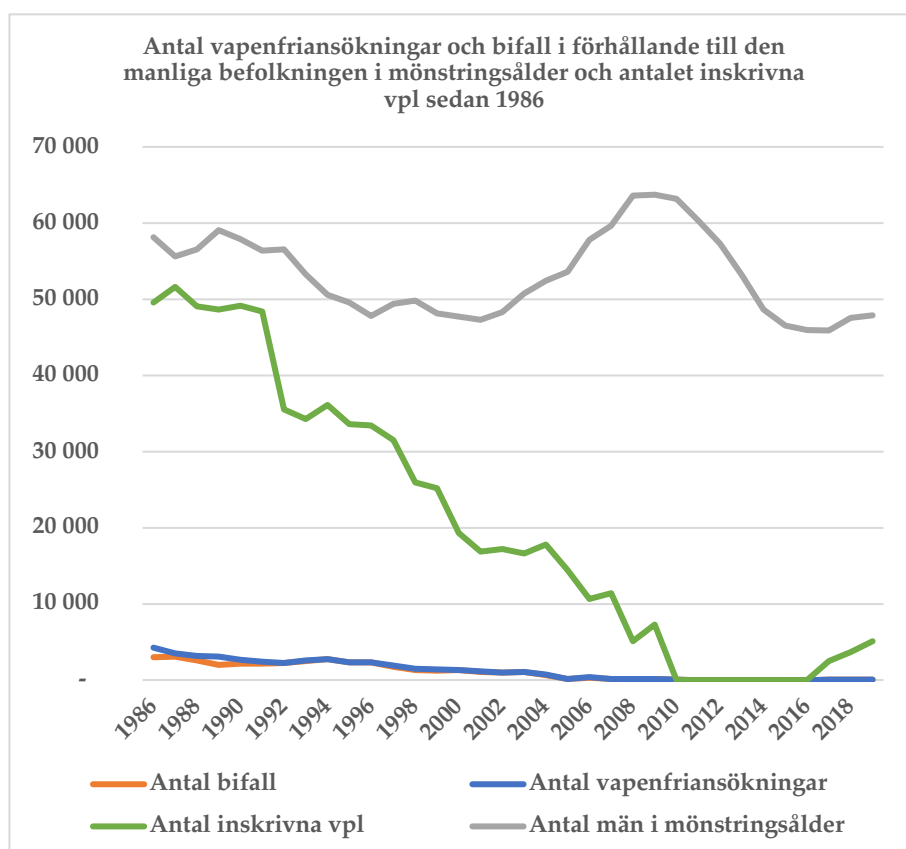
Eftersom frågan om tjänstgöring med vapen har aktualiserats för fler personer sedan värnpliktens återinförande, har också antalet ansökningar om rätt att vara vapenfri blivit större sedan tiden då värnplikten var vilande. Ökningen av antalet vapenfriansökningar har dock inte varit konstant, utan har under 2019 vikit av (53 st. under 2019 och 63 st. 2018).

¹ Regeringsbeslut den 2 mars 2017 i ärende nr Fö/2016/01252/MIL.

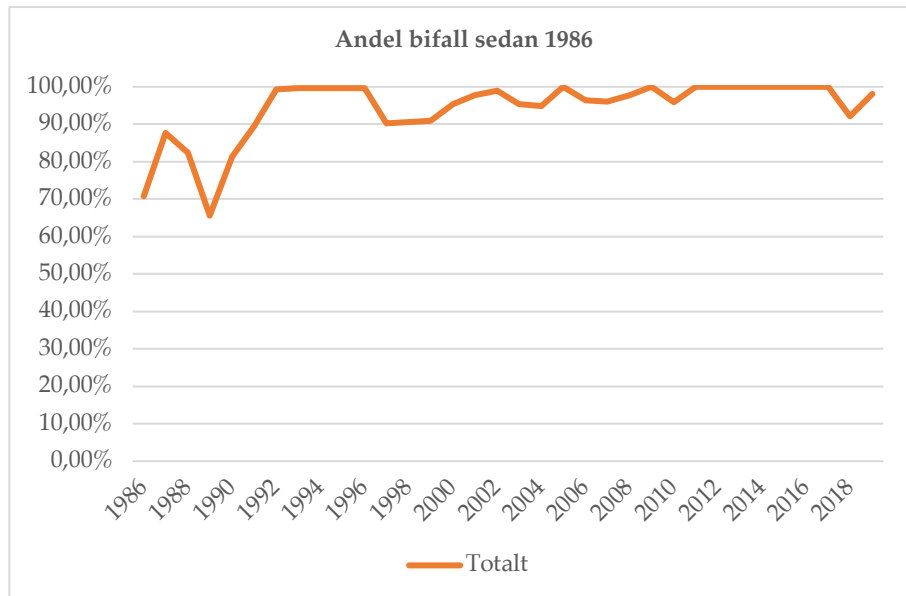

Antalet ansökningar om rätt att vara vapenfri var under 2019 ca 1,04 procent av antalet personer inkallade med värnplikt, medan motsvarande andel under 2018 var 1,72 procent. I förhållande till det totala antalet personer i mönstringsålder motsvarar antalet ansökningar om rätt att vara vapenfri 0,06 procent 2019. I förhållande till den manliga befolkningen i mönstringsålder (47 871 personer)² motsvarar antalet vapenfriansökningar 0,11 procent (medelvärdet 1986–2019 är 2,34 procent).

² Detta jämförelsetal får ännu anses relevant.

Av 53 ansökningar om rätt att vara vapenfri under 2019 bifölls 52 och avslogs en.³ Bifallsfrekvensen ökade 2019 till 98,11 procent (från 92,06 procent 2018), och avviker alltså inte nämnvärt från medeltalet de senaste tio åren (98,60 procent).

Om Centrum för vapenfrihet

Centrum för vapenfrihet, CFV, är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation som inrättades av den sista Civilpliktskongressen 2008. CFV har som syfte att bl.a. främja respekt för ställningstaganden mot att använda vapen samt att studera och bevaka tillämpningen av bestämmelserna om rätten att vara vapenfri. CFV:s styrelse består av tidigare ledamöter i Civilpliktsrådet och dess föregångare VMO och VTP-AG.

Följande sidor: Tabeller

³ Centrum för vapenfrihet publicerar inte någon analys av detta enda avslagsärende av integritetsskäl.

Översikt över vapenfriansökningar 1986–2019

År	Antal vapenfriansökningar			Antal bifall			Procent bifall		
	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor
1986	4 252			3 006			70,70%		
1987	3 501			3 071			87,72%		
1988	3 178			2 615			82,28%		
1989	3 075			2 017			65,59%		
1990	2 679			2 177			81,26%		
1991	2 438			2 180			89,42%		
1992	2 280			2 264			99,30%		
1993	2 536			2 528			99,68%		
1994	2 710			2 702			99,70%		
1995	2 350			2 343			99,70%		
1996 ⁴	2 350			2 343			99,70%		
1997	1 942			1 751			90,16%		
1998	1 495			1 355			90,64%		
1999	1 375			1 250			90,91%		
2000	1 346			1 284			95,39%		
2001	1 112			1 087			97,75%		
2002	986			976			98,99%		
2003	1 096			1 046			95,44%		
2004	697			661			94,84%		
2005	160			160			100,00%		
2006	354			341			96,33%		
2007	149			143			95,97%		
2008	137			134			97,81%		
2009	117			117			100,00%		
2010	24			23			95,83%		
2011	2			2			100,00%		
2012	1			1			100,00%		
2013	1			1			100,00%		
2014	1			1			100,00%		
2015	2			2			100,00%		
2016	8			8			100,00%		
2017 ⁵	26	23	3	26	23	3	100,00%	100 %	100 %
2018	63	57	6	58	52	6	92,06%	91%	100%
2019	53	36	17	52	35	17	98,11%	97%	100%

⁴ På grund av omläggningar i Pliktverkets datasystem redovisas 1996 med 1995 års siffror för antal vapenfriansökningar och bifall.

⁵ Könsuppdelad statistik redovisas från och med 2017, då värnplikt för kvinnor aktualiserades i praktiken.

Antal aktuella för, resp. kallade till mönstring

År	Aktuella för mönstring ⁶			Kallade till mönstring		
	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor
2017	90 579	45 896	44 683	6 091	4 600	1 491
2018	93 233	47 542	45 691	11 003	7 899	3 104
2019	94 175	47 871	46 304	13 000	9 879	3 121

Antal inkallade till grundutbildning med värnplikt

År ⁷	Totalt	Män	Kvinnor
2017	2 516	2 102	414
2018	3 655	3 070	585
2019	5 090	4 207	883

⁶ Uppgifter från Plikt- och prövningsverkets mönstringsunderlag (Antal skickade brev med inloggningsuppgifter till mönstringsunderlaget resp. år)

⁷ Avser utbildningsomgång.